

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

מוקד העירוב השכונתי
בני ברק
054-84-83-320

גליון מס' 203
אדר ב' תשע"ט

האחראי חייב לדעת להורות בהלכות עירובין

החלק החשוב בנושא זה, הוא העיסוק בהלכות בשטח, השילוב בין הלימוד לעשייה, הוא החלק החסר בדורנו בנושא זה, כי אנשי המקצוע אינם אנשי ספר, ואנשי ספר אינם אנשי מקצוע, יש תחומים בתורה שמספיק שהרבנים יתנו הוראות כיצד לעשות, ואם לא משנים מדבריהם אפשר לומר שהדברים נעשים כהלכתם. אבל לעומת זאת בעירוב, כל שבוע יש מקרים חדשים, ואף אחד לא דומה לחבירו, פעם יש תל ופעם גדר, פעם עמוד כזה ופעם אחר, מי כשר ומי אינו כשר, אי אפשר להראות כל דבר לרב, הוא צריך לבוא לשטח ביום שישי, ואין לרב פנאי לכך, וגם הבדק לא יכול להמתין כל כך. בהכרח הוא מחליט לבד מה לעשות, עושה וממשיך הלאה לפתרון הבא. ואפילו לאחר גמר הסידור הוא אינו יכול לספר לרב את כל מה שעשה כל שבוע מחדש לכן הכשרות בפועל מסורה לידיעת הבודק, גם כאשר יש רב.

הנתונים האלה זורשים שהבדקים בעצמם יהיו מבינים ובקיאים בהלכות, ואם הם לא בקיאים היטב, הם יכולים אפילו לקלקל דבר כשר.

הוסיף עמוד שקילקל את העירוב

נביא כאן מקרה אחד שהיה לנו בשבוע האחרון, באחת הערים שהעובדים של מוקד העירוב חידשו את העירוב בתקופה האחרונה, ועשו כמה פתרונות להכשיר את העירוב במקומות שהיו בעיות, באחד המקומות היה עמוד שהתעקם ונהרס לגמרי, באופן שלא יכשירו אותו אפילו בעירוב עירוני. וכדי להכשיר את העירוב, עשו חוט שעוקף את העמוד הזה, ומתחיל בעמוד שלפניו וגומר בעמוד שלאחריו. בצורה כזו נעשית צורת הפתח ארוכה, שבדרך כלל נמנעים מכך משום שקשה לשמור שהחוט יהיה מתוח, אבל כשאין תחליף אפשר למתוח את החוט, ובעירוב עירוני מסתמכים על כך, ואם זה היה עירוב שכונתי היו מוסיפים לחי לפניו.

לאחר מכן בא הבדק המקומי, וראה שהחוט לא מעל העמוד העקום והוא ידע שכעת עוקבים לראות אם העירוב נעשה כראוי, לכן הוא החליט לתקן את העמוד. לקח קרט גדול, והעמיד אותו סמוך לעמוד, אך עדיין החוט לא היה מעליו, לכן הוא לקח עוד שני קרשים וחבר לעמוד מהצדדים, וכך הם החזיקו את החוט שלא יברח לצד.

מתי החוט שימונה בשקע בראש העמוד כשר

כאשר בא הבדק של מוקד העירוב לבדוק את התיקון שנעשה, הוא עורר שכנראה התיקון קלקל עוד יותר, עד כדי שפסל את העירוב. משום שהחוט במקרה זה אינו מחובר מעל העמוד, אלא תפוס בין שני הקרשים, וא"כ כלפי הקרשים הוא מן הצד, ועדיין יש לדון להכשירו מחמת שהוא מכון מעל הקרט האמצעי שהוא העמוד.

עמוד שהתעקם והצמידו קרשים במקומו

והנה בתחילה הבדק דן האם יש בעמוד הזה בעיה של חוט מן הצד, משום שהמשנ"ב כותב בשם הפמ"ג שאם חקק בראש העמוד כדרך שעושים האומנים, והושיב את החוט בתוך החקק, אינו כשר לצורת הפתח, משום שהחוט אינו מעל ראש העמוד, כי העמוד ממשיך ועולה בצדי החוט. והחזו"א חולק ומכשיר, משום שאיננו מתחשבים בצדדים העולים שאינם נצרכים לדין צורת הפתח. וא"כ לפי החזו"א ודאי שאין בעיה, אבל לפי המשנ"ב יוצא שבמקרה כזה נחשב שהחוט אינו מעל כל העמוד.

אבל יש לחלק בין מקרה זה לדברי המשנ"ב, כי המשנ"ב דיבר בעמוד שחקקו בו שבה ניתן להבין שגם הצדדים הם המשך של העמוד שממשיך למעלה מהחוט, אבל משא"כ במקרה שלנו שהקרשים שבצדדים אינם

ההיערכות לקראת הכינוס לבודקי עירובים המסודרים למענינו

בימים אלו אנו עומדים לקראת הכינוס הארצי לבודקי עירובים ברחבי הארץ, שיתקיים בעז"ה בשבוע הקרוב בירושלים, בו יפגשו בעז"ה רבים העוסקים במלאכת הקודש, שומרי חומות השבת, המתמסרים בגופן ובממונם למען שמירת השבת של כלל ישראל. ועמלים בקיץ ובחורף, בשרב ובגשם, לבדוק ולתקן את העירובים כל יום שישי, עד הרגעים האחרונים של כניסת השבת. ולפעמים גם באמצע השבוע, כאשר צריך לשפץ או לעשות תיקון גדול, עוזבים את צרכי ביתם ומשקיעים את זמנם למען הכלל.

כל אחד מהבדקים נושא איתו זיכוי הרבים שאין כדוגמתו. בכל שבת שהוא מתקן את העירוב כהלכה, הוא עושה שאלפי יהודים לא יחללו שבת בהוצאה וטלטול חפצים מספר פעמים כל שבת. ואפילו בעירוב של שכונה אחת עם שלשה רחובות שיש בהם חמישים בנינים בלבד, ובהם חמשי מאות משפחות, שבהם יותר מאלפיים נפשות, הרי כל תיקון מציל אלפי יהודים בבת אחת. וגם במקומות שכבר יש עירוב עירוני סביב כל העיר, והבדק המסור משקיע את נפשו בעשיית עירוב שכונתי, זו זכות גדולה ביותר, יש הרבה בעיות הלכתיות של דברים הפוסלים את העירוב, שאי אפשר להקפיד עליהם בעירוב העירוני, מחמת תנאי השטח, ומחמת גודל ההיקף שלו, ומחמת חוסר התקציב שיש לו, כל עיר לפי הנתונים שלה. לכן זכות גדולה היא להיות ממזכי הרבים בעשיית העירובים.

אין לנו מילים להביע את גודל הכרת הטוב שכל אחד מאיתנו חייב לאותם בודקי עירובים, כמה שהם מועילים לנו, מצילים אותנו, ומזכים אותנו, מידי שבת בשבתו. בזמנינו כבר אי אפשר לומר שאנו נהנים רק מהעירוב שבטכונה שלנו, כל משפחה נוסעת לשבת למקומות שונים, בכל משפחה כמעט יש ילדים או בני בית שמטלטלים, ולוקחים עגלה וחפצים משכונה לשכונה, רוב האנשים אינם מכירים אפילו מעט מהקשיים שעוברים האחראים בעשיית העירובים, החל בבדיקה שדורשת לעזוב את הקניית לשבת, להטיל את סידור הבית על בני המשפחה, ולצאת אל הבלתי נודע, אל הבדיקה שאינה מוגבלת בזמן, היא תסתיים כאשר העירוב יהיה תקין, גם אם יהיה חסר רק חוט, וגם יהיה חסר עמוד, הוא חייב לפתור את הדבר. הוא חייב להיות מצויד בציד נכון, וברעיונות ופתרונות פרקטיים מעשיים וגם כשרים, אחריות לא פשוטה היא זו.

והאחראים כולם עושים את התפקיד בשמחה. מבינים את גודל המצוה, מצוה שאי אפשר לעשותה ע"אחרים, אין בשכונה אדם אחר שיתמסר לכך, רק היחידים שה' נתן להם את הרצון להתמסר, הם אלו שאנו נשענים עליהם וסומכים עליהם בדבר החמור הזה, שמירת שבת של הציבור כולו.

לתת מענה לשאלות הלכתיות ולצרכי העירובים

את האברכים היקרים האלו אנו רוצים לפגוש, רוצים לעזור במה שאנו יכולים, לעמוד איתם ולצידם כאשר יש להם שאלות הלכתיות, שאינם מוצאים את מי הם יכולים לשאול, מי ידע להיכנס ישר אל הפרקטיקה בשטח, מי יבין את הנידון בלי שייצטרכו להקדים לו לאיזה נושא ומחלוקת זה שייך, ומי ידע לומר להם את מגוון השיטות של הפוסקים, ואת ההוראות של פוסקי זמנינו, להכריע להם במה אפשר להקל, ולעזור להם לחשוב על עשיית פתרונות כשרים, למגוון הבעיות שמתחדשות להם מידי שבוע.

במוקד העירוב מתקבצות השאלות מידי שבוע, מכל רחבי הארץ, וכיום גם מחו"ל, מגיעות שאלות מגוונות שחלקן שאלות ברורות שהתשובות מופיעות בספרי הפוסקים, או שיש בהם הוראות מגדולי הרבנים. ולעומת זאת יש שאלות מורכבות שההכרעה שלהן אינה ברורה, וצריך לתת מענה מה לעשות בכל מקרה לגופו, אם אפשר לעקוף את הבעיה, או לפתור אותה בצורה כשרה.

לדגל הכינוס יוצאים לאור בס"ד

דיסקים חדשים הכוללים מאגר גדול של שיעורים וחברות בהלכות עירובין המצויים והאקטואלים בזמנינו
דיסק שיעורים, הכולל:

1. שיעורים ע"ס המשנ"ב מסימן שמ"ה - סס"א
2. 110 שיעורים בשאלות שנשאלו למעשה, עם תשובות מפורטות.
3. שיעורים ע"ס מסכת עירובין.
4. שיעורים בתחומין עם דוגמאות מכמה ערים בארץ.

דיסק חוברות, הכולל:

- פתח העירוב** - על סדר המסכת, נושאים אקטואלים
- פתח העירוב** - על סדר השו"ע, סיכום תמציתי
- פתח העירוב** - דיני שכירות, מומר, כלי חצר, ועוד
- דרך התחומין** - אזור גוש דן / אזור ירושלים
- מדריך לנופש** - הלכות עירוב לחצר ולמתחם. עם חידונים
- "תיקוני עירובין"** - עלונים 1-80 עם מפתחות
- "תיקוני עירובין"** - עלונים 81-200
- "פתח העירוב"** - עלון הלכות אקטואליות ע"ס השו"ע
- "שואל ומשיב"** - עלון שאלות ותשובות שנשאלו למעשה.

מחיר כל דיסק 10 ש"ח

כמו"כ יצא לאור דיסק מצגת של המצגת שהופיעה בשנה זו

המשך של אותו קרש התחנות, וניכר שהם נוספו מהצד, במטרה לשמור על מקום החוט, ניתן לומר שגם לפי המשנ"ב זה יהיה כשר. ויש לעיין בזה.

שימת לב לדברים שגורמים שהחוט אינו מעל העמוד

בעוד שהבדק דן בנושא, הוא התקרב והבחין שיש בעיה אחרת שמורה יותר. החוט שעבר בין הקרשים הנ"ל היה משוך וצמוד להם, וא"כ הוא כמעט שאינו מעל העמוד התחתון. וביאור הענין, כי בעמוד גריל עושים מסמר במרכז העמוד, והחוט שנמצא במרכז הוא בודאי מתחיל מעל העמוד. משא"כ כשהתפיסה של החוט היא בקצה, ע"י קרש שעומד בצד של העמוד, הרי לא בטוח בכלל שהחוט מכוון מעל העמוד. לדוגמא, אם הקרשים נוטים קלצד ונפתחים בחלק העליון, מספיק שמתרחבים בסנטימטר, וכבר החוט אינו מכוון מעל העמוד התחתון שהוא העיקר. הבדק התבונן עוד קצת, וראה שכל העמוד התחתון ג"כ נוטה מעט, ואילו החוט היה קשור על ראשו, היה מקום לומר שאינו נפסל לגמרי, לסומכים על עמוד עקום. אבל כיון שהחוט נמצא בגובה בין הקרשים שמהצד, הרי כאשר כל המערכת עקומה, יוצא שהחוט אינו מעל העמוד כלל והוא נפסל. והנה עדיין שאל אחד מאלה שהיו במקום, אולי נאמר שלא מתחשבים בכל הקרשים, ונחשיב את החוט כצורת הפתח אחת ארוכה. בדרך כלל אי אפשר לומר כן, כי לכל צורת הפתח יש חוט נפרד, אבל במקרה זה הרי החוט אינו קשור לעמוד הזה, א"כ תאמר כאילו אינו.

אלא שבזה יש עוד נושא, שאם החוט אינו בקו ישר, כלומר שהוא נתקע בקרשים ומסתובב מעט, אי אפשר לומר שישמש כצורת הפתח אחת ארוכה, כי כל זווית היא פתח לעצמו, וא"כ חייבים שבאמצע יהיה עמוד כשר אולחיים כשרות. ולא התבאר באיזה שינוי זווית נאמר שהחוט מחלק את הפתח ופוסל. ויש אומרים שהשיעור הוא אם החוט שמתעקם יוצא מהרוחב של בין העמודים. וצ"ע. לכן במקרה זה התיקון שנעשה עם רצון טוב, אך עם חוסר ידיעת ההשלכות ההלכתיות של כל דבר, גרם שהתיקון היה דוקא הסיבה שפסלה את העירוב.

הדברים האלו חוזרים ומלמדים, דורשים מאיתנו ומכל אדם, שאי אפשר להסתמך על שיש בודק, אם לא ידוע שהוא בקי בהלכות ובפרקטיקה, ועבר הסמכה שמוכיחה את ידיעותו בעירובין, ויודע להתייעץ ולשאל כשצריך. בלי זה המכשול מצוי מאוד לצעירינו.

מסלול ההסמכה מיועד ומוזעיל לכל אדם

בימים אלו נפתחת ההרשמה לקורס הגדול להסמכה לבודקי עירובין, שיתן בעז"ה פתרון לבעיה הכאובה הזו. ולא רק מי שהולך להיות בודק עירובין שייך להצטרף לכך. אלא כל אברך שרוצה לקיים כדוין כאשר עושה עירוב לחצר הבנין, וכשמגיע לישוב בדרום או ברמת הגולן, חייבים לדעת מתי מותר לצאת לטלטל בחצר, ומתי אסור. איך מתקנים כהלכה, ואיך יכול לקלקל ח"ו. ע"י הלימוד במסגרת זו, כל מי שישקע יוכל בעז"ה לצאת עם ידיעות למעשה ממש, שיוכלו לסמוך עליו להכשיר את המתחם ואת הצימר שיגיעו אליו.

נביא דוגמא קצרה שהיתה בשבת האחרונה, ע"י אברך שלומד כעת במגרת השיעורים הקיימת כבר. קבוצה מיישיבת מיר נסעו לצפון לחוף סירונת, ואמרו להם שהמתחם מוקף בעירוב טוב. האברך שנמצא כבר שנה במסגרת הלימוד, הלך לבדוק בעצמו, וגילה שיש כחמש עשרה מטרים שהגדר נמוכה והיא בגובה של 93 ס"מ, ובתוכה יש חורים שהם יותר מ-24 ס"מ, שאין בהם לבד אלא לשיעור חזו"א. האברך עשה חשבון שהגדר הזו אינה כשרה בין לחזו"א ובין להגר"ח נאה. קרא מיד לחביריו, ועבדו שעה לפני שבת לתקן את הפירצה, עם האמצעים הדלים שהיו להם. האברך היה מאושר ונא לספר למגיד השיעור, איך שהשיעורים עוזרים לקיים בפועל לכל אדם, ולא רק למי שאחראי על עירוב.

יתן ה' שנזכה ללמד את ההלכות לכל כלל ישראל, ונזכה לקיים ולשמור שבת בהידור כהלכה.

אנשים שבת אגילת? אגילת?
מחר אצל מהצורה אצל?
בוא תהיה האמין בליובין

בהורות גדולי ישראל שליט"א, עקב מחסור חמור בבודקי עירובין מוסמכים
נפתח בס"ד קורס

הכשרת בודקי עירובין

עם כל פרטי ההלכות החמורות כולל שימוש מעשי בערי השדה

השיעורים יימסרו על ידי

הגאון **רבי חיים קלמנוביץ** שליט"א

י"ד ועדת עירובין ארצי

הגאון **רבי משה אנגלרד** שליט"א

י"ד מוקד העירוב

מסלול ב'

לימוד בחברות אברכים
לעירובין שכונתיים מהדרים

מסלול א'

קורס מקוצר בהיבט המעשי
לעירובין בערים וביישובים

בני ברק || ירושלים || בית שמש
מודיעין עילית || אלעד || אשדוד

ההרשמה דרך ארגון בנועם
24 שעות ביממה:

03-7790743

פרנסה בכבוד
תעודה ניתנת למשלימים את
הקורס בהצלחה, בכפוף לתקנון

הכינוס הארצי הגדול לרבנים ובודקי עירובים - לחיזוק מערכות כשרות העירובים בארץ הקודש

הכינוס יתקיים בס"ד ביום שני ד' אדר ב' תשע"ט, ברח' שמואל הנביא - ירושלים בשעה 5:00

בתכנית: התכנסות ודברי פתיחה / משא דברים מרבני עירובין / סוגיות הלכתיות ופירוניתיהן מאחראים במקומות שונים
הדרכה לבדיקת חוטי העירוב במכשיר הבקבוק, ומכשיר למדידת תל המתלקט /

הקרנת מצגת להסבר התקנה מקצועית, וצורות של קשירת החוט / הצגת מפות של למעלה ממאה עירובים שכונתיים ברחבי הארץ
בכינוס ניתן יהיה להשיג: מכשיר למדידת החוט / מכשיר למדידת תל המתלקט / חוטי דיג / מוט טלסקופי /

מכשיר גיזום / חוברות וספרים בהלכות האקטואליות בעירובין

לקבלת כרטיס לכינוס - יש להרשם במייל T83320@gmail.com - לפרט - שם, כתובת, טלפון, ומקום העירוב.

או להשאיר הודעה מפורטת בטל' 055-678-3323

